

Małgorzata Kudzin-Borkowska

Sprawozdanie z konferencji naukowej "Policyjne siły specjalne w Polsce"

Bezpieczeństwo : teoria i praktyka : czasopismo Krakowskiej Szkoły Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego 9/3, 115-119

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Małgorzata Kudzin-Borkowska*

Sprawozdanie z konferencji naukowej „Policyjne siły specjalne w Polsce”

W dniach 14 i 15 września 2015 r. Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie gościła uczestników konferencji „Policyjne siły specjalne w Polsce”, poświęconej roli elitarnych formacji policyjnych w zwalczaniu terroryzmu. Obrady dotyczyły zagadnień historii sił specjalnych, taktyki walki z terrorystami, wyposażenia i uzbrojenia, dowodzenia jednostkami specjalnymi oraz planowania operacji AT, jak również modernizacji tych sił. Sporo uwagi poświęcono współczesnym zagrożeniom bezpieczeństwa Polski oraz innych państw Unii Europejskiej. Do policyjnej przybyli akademii licznie przedstawiciele świata nauki oraz reprezentanci formacji mundurowych, zarówno policyjnych, jak i wojskowych. Uczestników, zgromadzonych w auli niezwykle nowoczesnej biblioteki, powitał Komendant-Rektor WSPol, inspektor dr hab. Piotr Bogdalski, dokonując uroczystego otwarcia konferencji.

Generał dr Tomasz Bąk w rozpoczynającym konferencję referacie, *Policyjne siły specjalne odpowiedzią państwa na zagrożenie terroryzmem* podkreślił, że tworzenie policyjnych sił specjalnych jest logiczną i jedyną odpowiedzią każdego państwa na tego typu zagrożenia. Dokumentując to stwierdzenie, przedstawił definicje bezpieczeństwa oraz jego podstawowy podział na bezpieczeństwo militarne i niemilitarne. Następnie omówił rodzaje współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa państwa, przedstawiając obszerne dane statystyczne obrazujące liczbę zamachów terrorystycznych na świecie w latach 2005, 2006, 2007 oraz 2014. Zaznaczył, że według *Country Report on Terrorism* tylko w 2014 r. dokonano około 13 tysięcy zamachów, w których zginęły 32 tysiące osób. Ze światowych statystyk wynika, że najwięcej zamachów w ostatnim roku przeprowadziły organizacje Boko Haram oraz ISIS. Generał omówił także rodzaje taktyk stosowanych w zamachach. Szczególną uwagę zwrócił na zagrożenia o charakterze epidemiologicznym, bowiem jego zdaniem terroryści mogą wykorzystać uchodźców jako żywe bomby biologiczne. Omówił również cele ataków terrorystycznych,

* Magister, politolog, absolwentka Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, współpracownik Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie KAAPM.

a także systemy antyterrorystyczne, począwszy od rozwiązań ustawowych aż po formy współpracy międzynarodowej.

Jako drugi wystąpił profesor Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego Robert Borkowski. Przedstawił trzecią falę współczesnego dżihadyzmu, jako zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego Unii Europejskiej oraz Polski. Rozważając hipotezy dotyczące genezy terroryzmu, mówca wskazał wojny, jako, jego zdaniem, główne źródło przemocy politycznej w postaci ruchów zbrojnych, partyzantki i terroryzmu, prowadzące do rozpadu państw. Na rozwój terroryzmu na Bliskim Wschodzie i w Maghrebie istotny wpływ miały wojny w Zatoce Perskiej (wojna iracko-irańska, operacje „Desert Storm” – „Pustynna Burza” i „Iraqi Freedom” oraz kolejne akcje zbrojne w Libii i Syrii). Pierwszą falą międzynarodowego terroryzmu islamskiego był terroryzm szyicki sterowany przez Islamską Republikę Iranu. Drugą falę stanowiło pokłosie wojny radziecko-afgańskiej w formie Al-Ka’idy, natomiast trzecią – tworzy obecna aktywność ISIS. Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój terroryzmu islamskiego jest amerykańska polityka bliskowschodnia oraz rywalizacja saudyjsko-irańska. Profesor w swym wystąpieniu stwierdził, że obszarem generującym zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego Polski są w znacznej mierze nasze działania zewnętrzne (polityka zagraniczna). Na koniec zaznaczył, że należy systematycznie modernizować i wyposażać policyjne siły specjalne w najnowocześniejsze uzbrojenie i środki techniczne, takie jak np. drony. Ponadto, wzorem izraelskich służb bezpieczeństwa, należałoby podjąć kompleksowe działania, które przyczynią się do wzrostu poziomu bezpieczeństwa obywateli polskich przebywających w celach turystycznych w krajach śródziemnomorskich.

Profesor dr hab. Kuba Jałoszyński, współorganizator konferencji, przedstawił referat, *Policyjne siły specjalne – rys historyczny*, w którym w interesujący sposób ukazał dzieje polskich formacji AT. Profesor przypomniał przełomowe w historii Europy wydarzenie, jakim był zamach dokonany podczas Igrzysk Olimpijskich w Monachium, w roku 1972, po którym Niemcy zdecydowały o utworzeniu antyterrorystycznej jednostki specjalnej GSG 9 (wyszkolonej przez izraelskie siły specjalne). W 1976 r. w Polsce utworzono Wydział Zabezpieczeń Komendy Stołecznej Milicji Obywatelskiej. Dla porównania dopiero w 1985 r. we Francji utworzono RAID, a w 1977 r. – austriacką COBRĘ. W roku 1978 powstały plutony Specjalne MO w siedmiu miastach w Polsce, natomiast w 1982 r. – „Skrzydło Lot” – pododdział złożony z 140 milicjantów, broniący bezpieczeństwa lotnisk. Byliśmy więc prekursorami we wprowadzaniu tzw. *sky marshals*. W 1985 r. sformowano plutony specjalne w Rzeszowie i Białymstoku. Po transformacji, w 1990 r., Wydział Zabezpieczeń przeobraził się w Wydział Antyterrorystyczny, a jego funkcjonariusze zostali przeszkoleni w USA. Kolejnym krokiem było przekształcenie plutonów w kompanie antyterrorystyczne. W roku 2000 powstały samodzielne pododdziały antyterrorystyczne w dziesięciu miastach Polski. Natomiast w 2003 r. utworzono strukturę szczebla centralnego w postaci Biura Operacji Antyterrorystycznych (BOA). Profesor Jałoszyński podkreślił niebagatelne znaczenie doskonałej współpracy BOA z GROMEM.

Profesor WSPol Waldemar Zubrzycki przedstawił *Sylwetkę policjanta antyterrorysty*. Omówił zarówno niezbędne predyspozycje psychofizyczne, jak i katalog wymagań stawianych kandydatom do tego rodzaju służby w Polsce. Autor przytoczył wyniki badań przeprowadzonych w 2014 r. wśród osób, które podjęły taką służbę:

ich głównym motywem była możliwość uzyskania kwalifikacji, a na dalszym miejscu – chęć niesienia pomocy innym. W innych badaniach pojawiały się też motywacje ambicjonalne (chęć rozwoju i sprawdzenia się), finansowe, a także uzyskanie pewnych przywilejów i rozwój zainteresowań.

Ówczesny dyrektor BOA, inspektor dr Michał Stępiński, zaprezentował funkcję *Centralnego Odvodu Antyterrorystycznego*, który powstał w oparciu o Narodowy Program Antyterrorystyczny na lata 2015–2019. Jak zauważył, najbardziej istotne w kwestii COA są dwa zarządzenia: Zarządzenie nr 13 KGP z 9 czerwca 2015 r. oraz Zarządzenie nr 19 z 14 lipca 2015 r. Inspektor omówił tryb kierowania zadaniami antyterrorystycznymi oraz ramy działania z uwzględnieniem akcji bojowych i ratowniczych.

Inspektor dr Jarosław Struniewski szczegółowo przedstawił systemy i zasady dowodzenia w Policji. Omówił katalog zdarzeń kryzysowych, uwzględniając m.in. imprezy masowe, pościgi oraz zagrożenia o charakterze terrorystycznym. Następnie podał informacje o operacjach i podoperacjach antyterrorystycznych, w tym przedstawił zadania, jakie spoczywają na dowódcy. Zazaczył, jak ogromne znaczenie w działaniach dowódczych mają zdobyte doświadczenia i wiedza merytoryczna. Na zakończenie zareklamował 5-dniowy kurs specjalistyczny w zakresie dowodzenia podoperacjami antyterrorystycznymi w ramach operacji policyjnych, który odbędzie się w 2016 r.

Podinspektor Marek Krzemiński w referacie pt.: *Wykorzystanie psów służbowych w działaniach bojowych policyjnych sił specjalnych*, zaprezentował problematykę szkoleń psów policyjnych. Przełomowe szkolenie tego rodzaju z udziałem polskich policjantów odbyło się w roku 1996 na Węgrzech. Obejmowało ono głównie działania zmierzające do zatrzymania osób niebezpiecznych przez psy. W latach 1996–2003 psy szkolono przede wszystkim w zakresie działań bojowych, obejmujących wejście do trudno dostępnych miejsc, np. tuneli, okien, włazów. Z roku na rok rozszerzano zakres szkoleń. Psy uczestniczyły także w przeszkoleniu do zadań realizowanych z łodzi, w pojazdach lądowych oraz śmigłowcach. W roku 2015 BOA doczekało się dwóch psów, które szkolone były nie tylko do działań bojowych, ale też rekonesansowych. W działaniach tych pies może wejść do budynku lub innego miejsca z kamerą, mikrofonem lub z urządzeniem zakłócającym pracę telefonów komórkowych. W działaniach bojowych psy zwiększają bezpieczeństwo funkcjonariuszy, często odwracają uwagę sprawcy, a nawet go obezwładniają. Potrafią także podjąć wskazane przedmioty lub odebrać sprawcy broń. Współcześnie do szkoleń wykorzystuje się wskaźniki laserowe, które z dużej odległości umożliwiają skierowanie psa w konkretne miejsce. Psy zaliczają się do środków *non lethal*. Dla porównania: odcinek schodów, który robot pokonuje w 32 minuty, pies jest w stanie przebyć w zaledwie cztery.

Major dr inż. Jarosław Stelmach zaprezentował referat pt.: *Negocjacje jako element działań sił specjalnych podczas sytuacji zakładniczych*, dzieląc wystąpienie na cztery części. Pierwsza z nich dotyczyła sytuacji zakładniczych, jako zdarzenia wieloaspektowego. Druga obejmowała sposoby rozwiązania sytuacji. Trzecia część poświęcona została negocjacjom, w tym ich trzem zasadniczym funkcjom: dają czas operatorom, są cennym źródłem informacji, mogą doprowadzić do zakończenia i rozwiązania sytuacji zakładniczej. W podsumowaniu zaprezentowano dane obrazujące rozwiązania negocjacyjne w wybranych służbach.

Przeciwdziałanie zagrożeniom asymetrycznym i hybrydowym w perspektywie policji – taki temat podjął inspektor dr Rafał Batkowski, który rozpoczął swe rozważania od przedstawienia krótkiej historii przeciwdziałania terroryzmowi. Analizując historię wybranych zamachów terrorystycznych w Europie, odniósł się do stosowanych obecnie w naukach o bezpieczeństwie kategorii pojęciowych asymetrii, zagrożenia asymetrycznego i hybrydowego.

Inspektor dr Robert Częćcik przedstawił systematykę platform mobilnych, jego referat zatytułowany był *Wykorzystanie bezzałogowych platform mobilnych w działaniach kontrterrorystycznych*. Jedno z kryteriów podziału tych urządzeń dotyczy ich zasięgu oraz środowiska działania (lądowe, powietrzne i wodne). Inspektor zaznaczył, że w przypadku platform bezzałogowych nie można całkowicie wyeliminować „załogi”, tj. zespołu obsługującego urządzenie, a niejednokrotnie personel UAV liczy kilkadziesiąt osób. Najważniejszą zaletą statków bezzałogowych jest możliwość oddalenia operatorów od źródła zagrożenia. Należy jednak pamiętać, że platformy bezzałogowe mogą być narażone na wrogie przejęcie lub awarię. Ponadto błąd operatora sterującego może spowodować dodatkowe niebezpieczeństwo dla osób postronnych.

Stare i nowe technologie obezwładniania w policyjnych siłach specjalnych zaprezentował dr hab. Ireneusz Dziubek. Autor omówił przepisy Ustawy z 24 maja 2003 r. o środkach przymusu bezpośredniego oraz Ustawy o Policji. Podniósł, że pałki policyjne i tarcze to środki nieadekwatne do poważnych zagrożeń ze strony szczególnie niebezpiecznych przestępców. Z kolei użycie broni palnej to ostateczne i skrajnie drastyczne rozwiązanie. Zdaniem referującego, urządzenia obezwładniające rozmaitych typów oraz środki miotające powinny być znacznie częściej stosowane w akcjach policyjnych.

Dr Bogumiła Pawlaczyk podczas konferencji mówiła o *Wykorzystaniu policyjnych sił specjalnych do zabezpieczenia imprezy masowej o podwyższonym ryzyku*, natomiast podpułkownik Jarosław Jabłoński wygłosił referat pt.: *Budowa potencjału wiedzy we współdziałaniu policyjnych jednostek antyterrorystycznych z wojskami specjalnymi*. Autor podkreślił, że bardzo ważne jest, by jednostki specjalne wymieniały wspólne doświadczenia oraz informacje o zawodności systemów broni, a nie tylko archiwizowały raporty. Według referującego, zakup broni i sprzętu powinien być sumowany dla kilku formacji, co mogłoby dać w efekcie ogromne korzyści i oszczędności finansowe.

Jednostka wojskowa GROM – podmiot współdziałania z Biurem Operacji Antyterrorystycznych KGP w działaniach kontrterrorystycznych to tytuł referatu, który zaprezentował pułkownik Piotr Gąstał. Autor po przedstawieniu historii swej jednostki specjalnej omówił jej schemat organizacyjny – wskazując zespoły, na które składają się elementy bojowe, wsparcia i zabezpieczenia. Przeznaczeniem jednostki GROM są w głównej mierze działania mające na celu infiltrację i rozpoznanie struktur terrorystycznych oraz operacje ofensywne. Pułkownik szczegółowo zaprezentował proces rekrutacji, na który składają się: wstępna selekcja, ćwiczenia z zakresu zielonej i niebieskiej taktyki oraz skoki powietrzne. Żołnierze uczestniczą w szkoleniach nurkowych, powietrznych, jak również snajperskich. Ćwiczą w warunkach górskich, jaskiniach oraz w szybach pokopalnianych. Każdy operator przechodzi szkolenie z zakresu

medycyny pola walki, jednostka pracuje także nad uruchomieniem Mobilnego Zespołu Chirurgicznego. Autor zilustrował swój referat bogatym materiałem fotograficznym przedstawiającym ćwiczenia w Jordanii, Finlandii i Danii oraz działania podczas misji bojowych w Afganistanie i Iraku.

Zwieńczeniem konferencji było wystąpienie pułkownika dr. Krzysztofa Klupy z referatem prezentującym wnioski z ćwiczenia „Kryzys-15” przeprowadzonego z udziałem studentów Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych im. gen. Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu. Celem inscenizacji było rozwiązanie sytuacji zakładniczej oraz prawidłowe przeprowadzenie akcji antyterrorystycznej i ratowniczej.

Podczas konferencji uczestnicy mieli okazję obserwować start i manewry powietrzne nowoczesnego śmigłowca policyjnego. W planach organizatorów konferencji są kolejne spotkania naukowe poświęcone problematyce zwalczania terroryzmu oraz kontynuowanie prac badawczych w tym zakresie. Okazją do kolejnego sympozjum będzie 40. rocznica utworzenia pierwszej formacji antyterrorystycznej w Polsce, przypadająca w 2016 r.